

Capitalizing on Culture

Arctic Exotic as Cultural Currency

Figur 1: "Zebratiga/ Min egen Zebra", digital fotocollage, 2021 Ivínguak` Stork Høegh

Clara Johanne Storgaard Madsen
25 06 1996 – XXXX
Bacheloropgave 2021
ECTS: 20
Afdelingen for Kultur- og Samfundshistorie
Vejleder: Silke Reeploeg
Ilisimatusarfik – University of Greenland
Afleveret: 29. juni 2021

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	3
1.2	<i>Fokusområde</i>	4
2	Teori	5
3	Den historiske baggrund	7
3.1	<i>Arktiske ekspeditionsledere: "indfødt" som kulturel kapital.....</i>	7
3.2	<i>Etnografiske folkeudstillinger</i>	9
3.3	<i>Grønlandere i København</i>	9
4	Eksempler på etnografiske folkeudstillinger	12
4.1	<i>Baronen fra Ilulissat og co. 1877.....</i>	12
4.2	<i>Abraham Ulrikab og co. 1880</i>	16
5	Perspektivering/ Diskussion	21
5.1	<i>Turisme i Grønland.....</i>	21
5.2	<i>Selv-eksotificering/ reproducering?</i>	24
5.3	<i>"It's a Good Day to be Indigenous!"</i>	24
6	Konklusion.....	28
7	Litteraturliste.....	29
8	Liste over billedtal	31

1 Indledning

”Det er meget for en fattig mand som dig” (Andreassen 1986: 105)

Det ovenstående citat viser hvordan en Inuk blev overtalt til at blive udstillet i Europa på etnografiske folkeudstillinger. Gennem research i denne bacheloropgave handler de fleste eksempler om penge – at penge er incitamentet. Der ville ikke have været grobund for etnografiske udstillinger, hvis det ikke havde været for kapitalisme; penge. Der ville heller ikke være turisme i dag, hvis det ikke var for kapitalisme. Denne bacheloropgave handler om hvordan Arctic Exotic er blevet brugt til at kapitalisere på kultur – både i form af kommodificering og resistens mod kommodificering.

Til denne dag oplever mine jævnaldrende og jeg – til tider nedsættende, men også ’eksotificerede’ – stereotyper og stigmatiseringer, som bliver lagt hen over os som en tung dyne, fordi vi er grønlændere. ”Kajak-perker”, ”Alkoholiker-folket”, samt spørgsmål som: ”Bor i stadig i igloer?”, ”Du snakker da godt dansk af at være en grønlænder, hvordan kan det være?”, ”Hvorfor er alle grønlændere så dumme?”, ”Ih altså, du er så eksotisk”, ”Du er da pæn af en grønlænder at være”, ”Har din far dræbt en isbjørn?”. Ak! Med tiden erkender man, at disse udsagn bunder ud i uvidenhed, men også at stereotyperne stadig bliver opretholdt, det er en realitet, hvordan kan det være?

Denne bacheloropgaves overordnede spørgsmål er: er der sammenhæng mellem etnografiske folkeudstillinger og kulturel formidling inden for turisme i Grønland? Og hvordan har kapitalisering af kultur gjort sig gældende?

Denne bacheloropgave vil vha. en historisk metode og gennemgang – gennem historiske kilder – undersøge hvor i historien der kunne være indikation på, at disse stereotyper som skrevet foroven, er blevet til. Det vil bl.a. blive belyst gennem artikler, bøger, dagbøger mm., med eksempler på Inuit, som kom til Europa for at blive fremvist til konger/ adlen, og senere på etnografiske folkeudstillinger i europæiske storbyer, der især gjorde sig gældende sidst i 1800-tallet. Dernæst vil der sættes spørgsmålstegn ved, om grønlændere stadig bliver udstillet. Findes der stadig folkeudstillinger i dag?

Denne bacheloropgave vil da til sidst gå mere positivt og håbefuldt til værks, ved at belyse hvordan man i Grønland tager kontrol og danner egne narrativer, og dermed forhåbentlig ender med at tage sine stemmer tilbage, og være stolt af at være grønlændere. Der

vil her sættes fokus på turismen i Grønland, og eksempler med andet kulturformidling i nutidens Grønland, hvor grønlændere vender blikket tilbage, og tager kontrollen.

Jeg har valgt, at skrive om folkeudstillinger i slutningen af 1800-tallet, da jeg gerne vil undersøge hvordan det kan være at min generation og jeg selv stadig oplever racisme og stigmatisering på daglig basis. For at finde ud af hvorfor bliver man derfor nødt til at kigge tilbage i fortiden, også selvom den er stikkende. Derudover har det også været forundringsværdigt hvordan det mon har været for de udstillede Inuit, hvilken oplevelse de mod har haft. Der er desværre ikke meget evidens, altså skrevne vidnesbyrd fra deres side, men i denne opgave er der medtaget nogle eksempler hvor man kan læse om dette. Hvis man hverken vil anerkende at høre til ”dem” eller ”os”, hvad gør man så? Jo, så finder man et tredje sted at stå, og det vil i denne opgave også blive belyst med eksempler på hvordan.

Ift. til terminologien i denne bacheloropgave anerkendes ordet ”eskimo” ikke som betegnelse for et folk. Jeg er klar over, at det har været betegnelsen for Inuit og grønlændere i mange århundreder i historiebøger og ved omtale af Inuit, så i de kilder hvor ordet er brugt er det citeret/ refereret direkte. Inuk, Inuit, Inughuit eller grønlændere bruges.

Kapitel 1 er indledningen for denne bacheloropgave – en introduktion og overordnet beskrivelse af opgavens hovedpunkter og indhold. Kapitel 2 vil beskrive hvilke teorier der ligger til grund for denne bacheloropgave, og deres relevans ved at beskrive hvordan Vesten har kunnet opretholde dens overhøjhed. Kapitel 3 vil beskrive den historiske baggrund for etnografiske folkeudstillinger, og inkluderer nogle af de første eksempler på folkeudstillinger med Inuit iblandt. Kapitel 4 vil indeholde to eksempler på folkeudstillinger under de etnografiske folkeudstillingers storhedstid. Kapitel 5 vil belyse en nutidig tilgang til hvordan man i Grønland, gennem turisme og andet kulturformidling udstiller sig selv, men også hvordan grønlændere tager kontrol over hvad der bliver udstillet, og vil besvare om der er sammenhæng mellem folkeudstillinger og turisme ift. kapitalisme. Kapitel 6 vil omhandle konklusionen, og vil være en sammenfatning af udarbejdelsen af denne bacheloropgave.

1.2 Fokusområde

Denne bacheloropgave har fokus på eksempler med Inuit, som har været fremvist og udstillet i Europa. Gennem eksempler fra Grønland og Canada vil denne bacheloropgave besvare om der er sammenhæng mellem folkeudstillinger og turisme i Grønland og hvordan kapitalisering har gjort sig gældende. Alligevel er det værdigt at nævne at folkeudstillinger også gjorde sig

gældende andre steder. Dokumentarfilmen *The Prize of the Pole* (2006) handler om Minik, sin far Qihuk og 4 andre Inughuit fra Qaanaaq (Thule), som den amerikanske opdagelsesrejsende Robert Peary tog med til USA, hvor Inuitterne blev udstillet og vist frem i 1897. Minik var den eneste overlevende ud af de i alt 6 Inuitter, og i filmen kan man se hvordan hans liv udartede sig (Júlen, 2006). Eksemplet med Minik og de 5 andre Inughuit er endnu et eksempel på objektivering af mennesker, endnu et eksempel på en ulykkelig del af i historien og at der altså også var folkeudstillinger i USA.

2 Teori

De valgte teorier er valgt på baggrund af deres relevans inden for bacheloropgavens rammer, og vil give en baggrund for hvordan det har været muligt for Vesten at kapitalisere på andre kulture. Edward W. Said med hans begreb *orientalisme* beskriver hvordan Vesten har opretholdt dens dominans og overhøjhed. Pia Arke, med begrebet *ethnoæstetik* beskriver det smukke ved 'andethed', men også følgevirkningerne deraf.

Edward W. Said (1935-2003) beskriver i sin bog *Orientalism* fra 1978 (1995), om at orientalisme er: "... a way of coming to terms with the Orient that is based on the Orient's special place in European Western experience" (Said 1995: 1). Orienten er et område eller sted opført af europæere og siden antikken beskrevet som et sted med "... romance, exotic beings, haunting memories and landscapes, remarkable experiences" (Said 1995: 1). "Eksotisme" er betegnet af Vesten som værende i kontrast til europæerne, altså "primitivt", som noget fremmedgjort og "andet" (Ashcroft 2007: 79). Orientalisme er betegnelsen for hvordan den vestlige verden har kunnet opretholde dens hegemoni over 'Orienten', Said skrev således:

"...Orientalism can be discussed and analyzed as the corporate institution for dealing with the Orient – dealing with it by making statements about it, authorizing views of it, describing it, by teaching it, settling it, ruling over it: in short, Orientalism as a Western style for dominating, restructuring, and having authority over the Orient" (Said 1995: 3).

Orientalisme går ud på hvordan den vestlige verden bringer viden om Orienten, inden for en bestemt diskurs – en konstruktion og ikke den reelle virkelighed. Diskursbegrebet er udarbejdet af Michel Foucault, og belyser hvordan summen af forskellige narrativer danner billeder og beskrivelser af bestemte emner. Diskurs som begreb handler om hvordan verden bliver anset gennem social viden og gennem systemer af narrativer, såsom meninger og holdninger (Ashcroft 2007: 62). Gennem diskurser har Vesten kunnet opretholde dens dominans. Said

mener, at europæiske forskere, historikere og antropologer vedligeholder deres eurocentriske synspunkter i de "orientalske" stereotyper for at få dem selv til at være: "... som rasjonalitetens kjerneområde, vitenskapens sentrum og fremskrittets vugge" (Hylland Eriksen 2010: 251). Eurocentrisme i den forstand, at europæiske kulturelle anskuelser er konstrueret som værende universelle (Ashcroft 2007: 84). Man profilerer sig selv ved at angive sig selv som et idealbillede, ved at lave skræmmebilleder af det 'andet'. Man kan sætte sig selv i et positivt lys, ved at sætte de 'andre' i et negativt. Slutteligt siger det egentlig mere om dem der beskriver, end dem der bliver beskrevet. Eurocentrisme er skrevet i det ovenstående, fordi selvom orientalisme dækker ind over denne bacheloropgave, er det værd at skrive at orientalismens essens er hvordan Vesten ser Orienten, som ofte geografisk omhandler Mellemøsten og Asien, hvorimod eurocentrisme dækker over Europas dominans over hele verden. Derudover er der også begrebet etnocentrisme, hvor man ser sin egen kultur som overlegen ift. til andres, og at man vurderer og beskriver andres kulturer ud fra sin kulturs normer og værdier (Hylland Eriksen 2010: 18). *Eskimo Orientalism* er udarbejdet af Ann Fienup-Riordan, og har anvendeliggjort begrebet orientalisme til Alaska/ Arktis gennem hendes bog *Freeze Frame. Alaska Eskimos in the Movies* (1995), som handler om hvordan Inuit er blevet repræsenteret i film, mm. og hvordan disse repræsentationer har gjort sig gældende i Vesten. Beskrivelser af Inuit som: "...pure primitive": peaceful, happy, childlike, noble, independent, and free" (Fienup-Riordan 1995: xi). *Arctic Orientalism* er blevet brugt af Carina Keskitalo og Kirsten Thisted, til at beskrive danske narrativer om Grønland (Jensen 2015: 140) Arctic Orientalism beskriver det vestlige 'spejl' som i Saids Orientalisme, men egentlig som et mere national-empirisk 'spejl' (op.cit.: 141). Arctic Orientalism kan anses som værende en måde at komme ind på kolonialismediskursen (op.cit.: 151).

For at kæde Saids begreb *orientalisme* sammen med Grønland er Pia Arke (1958-2007) valgt, som et eksempel. Arke vælger i *Ethno-Aesthetics/ Etnoæstetik* (2010) – Arkes afgangsupgave fra Det Kgl. Danske Kunstakademis Afdeling for Teori og Formidling (Arke 2010: 60) – at starte med et uddrag fra C.P.F. Rüttels dagbogsblad *Missionær i Østgrønland 1894-1904*, og nedenfor er citeret nogle uddrag:

"..., da vi saa Østgrønlænderne..., men vi blev unægtelige bedrøvede ved at se dem; thi de mødte ikke frem som det uberørte Folk, vi havde haabet at finde! De var allerede 'civiliserede'; men hvilken Civilisation!...Jeg var helt grædefærdig!" (Arke 2010: 63).

Arke skriver, at man skal se "etno" som ikke-europæisk. Ved "æstetik" hvad der er smukt, den gode smag, kunst, mm. Selvom Arke ikke direkte har noget med begrebet orientalisme at gøre, var det alligevel den samme idé hun behandlede idet hun kiggede på de europæisk valgte repræsentationer af det grønlandske samfund. Arke skriver derudover selv: "Etnoæstetik er med andre ord en beretning om Vesten set udefra, fra "de andres" synspunkt, f.eks. fra mit, grønlænderens" (op.cit.: 64). Etnoæstetik viser hvordan man kan skelne mellem "dem" og "os", uden at anerkende den ene frem for den anden, ved i stedet stå i midten og danne en "hybrid", og "...men i stedet rejser et nyt, "blandet" subjekt, der er både, og, eller, med Pias egne ord, en "bastard"" (op.cit.: 61). Orientalisme og Etnoæstetik minder derfor meget om hinanden, da de beskriver de idylliserede og urealistiske forestillinger af det 'andet'. En æstetik der ikke er skabt af grønlænderne selv, men af vestlige "smagsdommere".

Derudover skriver Arke: "Etnoæstetikken er en kritik af den vestlige civilisation, fremført af dens egne medlemmer, idet fremhævelsen af den oprindelige godhed knyttes sammen med kunstbegrebet: Kunst er oprindelighed" (Arke 2010: 68). Slutteligt skriver Arke, at etnoæstetik kan analyseres i en sammenfletning mellem antropologisk humanisme og etnocentrisme, hvor hun medtager James Clifford, og skriver: "..., hvor det eneste folk, eller det eneste menneske, der for alvor er tilstede, er det der ikke er udstillet, nemlig det europæiske" (op.cit.: 79).

3 Den historiske baggrund

3.1 Arktiske ekspeditionsledere: "indfødt" som kulturel kapital

Det er værd at nævne, at selvom denne opgave handler om grønlændere som blev fremvist i de europæiske storbyer på etnografiske folkeudstillinger, så er der også eksempler på grønlændere som var i Europa for blot at arbejde. Deres arbejde kunne fx være at de var ansat som tolke, guides på ekspeditioner, arbejdede på skibe, mm. Muligvis også for at komme ud på eventyr, og se verden uden for Grønland. Et eksempel er Hans Sakæus (ca. 1797-1819) (Høvik 2017: 49). Han var en ung Inuk, som angiveligt selv steg ombord på et britisk hvalfangerskib i 1816. Han kom til Edinburgh, hvor han tjente sine penge ved at optræde.

Sakæus fik kendskab til den kendte skotske maler Alexander Nasmyth, som gav Sakæus kunstundervisning. Da *The Royal Navy* atter ville prøve at finde Nordvestpassagen var det Nasmyth som foreslog at Sakæus skulle tage med på John Ross' tur, som tolk. Sakæus spillede en uvurderlig rolle for Ross, for det var Sakæus der opnåede kontakt til en gruppe Inughuit ved Kap York (op.cit.: 53).

Figur 2: Hans Sakæus (John Sakeouse, 1797-1819), Inuit whaler and artist, Alexander Nasmyth. Photography by Antonia Reeve, National Galleries Scotland.

På ekspeditionen malede Sakæus et maleri, *First Communication* (1818), som indfangede mødet mellem en gruppe Inughuit og Ross' mandskab. Maleriet der er kendt i dag er en kopi (fig. 3), men angiveligt en tro kopi af Sakæus' maleri – det originale værk blev væk (op.cit.: 49). På maleriet har Sakæus selv malet sig mørkere i huden, han har en blå jakke på og sort tophat. Resten af Ross' mandskab bærer blå uniformer, og Inughuit bærer brune og grå anorakker. Der er et helt klart skel mellem de 2 grupper (op.cit.: 55). Selvom maleriet er malet af en Inuk, indfødt, så er det bemærkelsesværdigt hvordan Sakæus til dels billedgør det europæiske imperialistiske syn på ikke-europæer og Arktis. På maleriet er det Sakæus selv som overrækker gaver (skjorte og spejl) til Inughuit, som kan anses som værende et tegn på at det europæiske "civiliserede" var ideelt (op.cit.: 65). I Inughuits øjne var bomuld muligvis ikke noget de kendte til, derfor "eksotisk" for dem at få overrakt en skjorte. Der er en konstant balancegang mellem at se maleriet som værende malet af en indfødt, men forundringsværdigt hvad der kunne ligge bag maleriet, idéen – det kolonialistiske og imperialistiske (ibid.). Sakæus returnerede til Edinburgh, men blev lidt efter syg med tyfus og døde i 1819 (op.cit.: 53). I kontrast til Sakæus, som frivilligt valgte at tage med et britisk hvalfangerskib, vil der i næste

afsnit blive beskrevet om nogle af de første etnografiske udstillinger hvor grønlændere blev overtalte til at tage til Europa for at blive fremvist.

Figur 3: First communication with the Natives of Prince Regents Bay, as Drawn by John Sackheouse and Presented to Capt. Ross, Augt 10, 1818

3.2 Etnografiske folkeudstillinger

I slutningen af 1800-tallet var fremvisning af, hvad man i datiden, anså som "eksotiske" mennesker fra bestemte områder i verden, på sit højeste. Disse "eksotiske" mennesker skulle udstilles med henblik på, at optræde som sig selv, så autentisk som muligt. Fælles for disse folkeudstillinger var at de udstillede blev betragtet, fra et eurocentrisk synspunkt, som de "vilde", "primitive" og mere "tilbagestående" mennesker. De udstillede skulle være total modsætning af det hvide civiliserede Europa (Andreassen og Henningsen: 2011: 11ff). Selvom der før 1800-tallet er eksempler på udstillinger af mennesker er det først i 1800-tallet, at de blev en "forlystelse" for den almene borger i Europa, hvor der også er tale om kapitalisering i den forstand at den almene borger betalte for at se på "eksotiske" mennesker. Før 1800-tallet blev "eksotiske" mennesker oftest vist frem for konger og adelen (Schou 1987: 58).

3.3 Grønlændere i København

I 1605 fik københavnernes noget at kigge på, da der i byens havn lå 3 skibe, som var hjemvendt fra en ekspedition i Grønland. Blandt skind og narhvalstænder, var der også grønlændere med

på skibet, bortførte grønlændere. Foran kongen, og en masse tilskuere skulle de vises frem, og ro om kap med en af kongens både (Gulløv 2017: 16-19). Christian IV sendte ekspeditioner til Grønland i 1605 og 1606, og som sagt hjembragte grønlændere – 9 Inuit - for også at hævde den dansk-norske suverænitet i det nordlige Atlanterhav (Schou 1987: 58).

Hans Egede overtalte i 1724 den unge grønlænder Pooq (født omkring 1700) til, at tage til Danmark. Udover at have overtalt Pooq, havde Hans Egede også overtalt Pooqs ven Qiperoq til at rejse med. Hans Egedes plan var at sende de 2 unge grønlandske mænd til Danmark, som repræsentanter for Grønland og altså for at gøre reklame for sin handel og mission, som ikke gik så godt som Egede havde håbet (Petersen 1998: 102-105).

Figur 4: Pooq (th.) og Qiperoq (tv.), 1724 malet af Bernhard Grodtschilling

Ludvig Holberg skrev en epistel om da Pooq og Qiperoq optrådte for Kong Frederik den 4., og nedenstående er valgt et uddrag:

”Uanset den grovhed og vankundighed, som findes hos grønlænderne, mærker man dog adskillige dyder som socialitet og kærlig omgang, forældrenes kærlighed til børn og børns igen til forældre, gavmildhed et cetera... Grønlænderne har adskillige moralske dyder, det er mere af naturlig drift end af spekulation. Og det vil ikke være vanskeligt med tiden at polere et folk af så god natur” (Petersen 1998:104).

Da Pooq og Jappe var ude for at købe en hat til Pooq, forklarer Jappe ham, at man skal bruge mønter for at købe hatte, og hvis en qallunaaq ikke har penge, så er han fattig. Til det spurgte Pooq: ”Penge? Inuit har ingen penge, siger Poq. – Er vi så rige eller fattige?” (Petersen 2020: 229). Til det svarede Jappe: ”Inuit er ikke så fattige som de fattigste qallunaat, nogle af dem dør af sult eller fryser ihjel, forklarer Jappe. – Ingen inuit behøver at sulte hvis bare én fanger har noget. I er gode til at dele med hinanden, det er godt” (op.cit.: 230). Pooq blev fascineret af penge, og besluttede at stille sig ved kongens boplads, hvor han på en stok havde skåret snoninger i, så det lignede en narhvalstand. På stokken stod der på en seddel: ”Jeg stakkels grønlænder har ingen penge” (Petersen 2020: 231). Han fik gode penge, men da han kom hjem til Jappe og Qiperoq, sagde Jappe til ham: ”Kongen giver jer alt hvad I behøver, forklarer Jappe. – Han vil ikke se grønlændere tigge” (op.cit.: 231). Pooq og Qiperoq optrådte derudover til *Det Grønlandsk Optog*, hvor de skulle sejle i kajak og skyde efter tamme ænder i Frederiksholms Kanal i København – endnu en sensation for københavnernes (Petersen 1998: 104).

Pooq og Qiperoq spillede en uvurderlig rolle i den sammenhæng af at efter de havde charmeret sig ind på Kong Frederik den 4. med deres optræden, fik Hans Egede lov til at beholde sin mission. Qiperoq døde ifl. kilderne af hjemlængsel og melankoli - Pooq kom hjem til Grønland igen i 1725 (ibid.). Pooqs historier blev overleveret mundtligt, hvor de så i 1857 blev trykt, og det blev den første bog der blev udsendt i Grønland. Pooq nævner bl.a. om mødet med kongen:

”Først nu begyndte jeg at ryste uden rigtigt at vide af mig selv. »Forstår du dansk?« spurgte Kongen, og sådan udtrykker de sig. Jeg sagde da til ham »nej«, det eneste ord af deres sprog, jeg kunne. Jeg bad nu *Jappe* (tolken) sig til den allerstørste herre, at han skulle komme op til mig og mine landsmænd, fordi han havde så stor kærlighed til os og lod os belære om Gud” (Petersen 1998: 104).

Carl Hagenbeck (1844-1913) var en af de store arrangører for folkeudstillinger (The Editors of Encyclopedia Britannica, 2021b). Hagenbeck var før han blev arrangør for folkeudstillinger, en importør af vilde og eksotiske dyr. Han importerede dyr til zoologiske haver i Europa, og derudover ejede han zoologisk have i Hamborg, Tierpark Hagenbeck. Da Hagenbeck var en af de helt store aktører under denne periode for folkeudstillinger, bliver perioden af nogen betegnet som ”Hagenbeck-æraen” (Andreassen & Henningsen 2011: 16). Den første Hagenbeck-karavane der blev arrangeret var i 1874. Hagenbeck fik importeret en gruppe på 6 samere til Hamborg. Grundet den store succes fra Lappe-udstillingen og med det store overskud, fik Hagenbeck blod på tanden, og besluttede at flere folkeslag skulle nu tage del i Hagenbecks folkeudstillinger (op.cit.: 17ff). Hagenbecks incitament for folkekaravanerne var helt klart pengene (op.cit.: 24). I foråret 1877 ansatte Hagenbeck en ung nordmand på 23 år ved navn Johan Adrian Jacobsen. Jacobsen havde selv taget kontakt til Hagenbeck, og havde fortalt Hagenbeck at han vidste hvor der var Inuit. Hagenbeck sendte Jacobsen afsted til Diskobugten, og det lykkedes i Ilulissat at finde 6 grønlandere, som var villige til at sejle med (Rivet 2014: 26ff). Om gruppen fra Ilulissat skriver Hagenbeck bl.a.: ”Es ist immer wieder für mich reizvoll, die unverfälschten Naturkinder aller Erdteile bei ihrer ersten Berührung mit der europäischen Zivilisation zu beobachten”¹(Hagenbeck, Carl, Von Tieren und Menschen, 3. Völkerschauen von der Arktis bis zum Feuerland, n.d.).

4 Eksempler på etnografiske folkeudstillinger

4.1 Baronen fra Ilulissat og co. 1877

”Den litterære Grønlands-ekspedition 1902-04” overvintrede i Ilulissat i 1903. Hendrik Johan Jensen (født i Godhavn) (Andreassen 1986: 104), som havde fået navnet Baronen hjælp til med hvad ekspeditionsmedlemmerne nu havde brug for hjælp med; det kunne være at fodre hunde eller brænde hugning, osv. Baronen var blevet udstillet på én af Hagenbecks folkeeturnéer i slutningen af 1877 (op.cit.: 102).

Ludvig Mylius-Erichsen nedskrev derfor Knud Rasmussens oversættelse af, hvad Baronen fortalte om sine oplevelser dengang (op.cit.: 102ff). Baronen havde fået navnet af de danske, for da han kom hjem til Ilulissat igen, med sine tjente penge, mente nogen at han havde ødslet dem væk, og det var deraf han havde fået navnet *Baronen* (ibid.).

¹ Oversat fra tysk: ”Det er altid tiltrækkende for mig at observere de uforfalskede naturbørn fra alle kontinenter ved deres første kontakt med den europæiske civilisation”.

Figur 5: "Den litterære Grønland-ekspedition 1902-04", 1903, Baronen forrest tv.

Johan Adrian Jacobsen havde holdt møde med direktøren for Direktoratet for den Kongelige Grønlandske Handel Heinrich Johannes Rink, for at fortælle ham om Hagenbecks og sin plan og for at få rejsetilladelse til Grønland. Rink var villig til at give dem tilladelse hvis der altså var tale om videnskabelige hensigter, men Jacobsen skriver, at Rink ikke var meget for at en grønlandsk familie skulle med til Europa (op.cit.: 103). Efter 3 uger fik Jacobsen og Hagenbeck tilladelse fra regeringen. Det lykkedes Jacobsen at finde 6 iluliarmiutter og de sejlede med "Hvalfisen" den 21. august 1877 fra Grønland. De rejsende var: Hendrik Johan Jensen, altså Baronen (1850-1920). Johanne Juditte Margrethe Poulsen (1852-1911), som var gift med Michael Caspar Zacharias Poulsen, også kaldet Uukapak (1845-1896) og deres to børn: Ane Katrine Lucie Birgitte (1874-1907) og Regine Katrine Elisabeth (1876-1879). Den sidste rejsende hed Hans Noahsen (1837-1888) (op.cit.: 103f).

Jacobsen (Andreassen & Henningsen 2011: 120) var gået hen mod Baronen i Ilulissat, og havde fortalt Baronen at der var en mand fra Tyskland, som ledte efter den sidste grønlander som ville tage med til Europa, og han mente at det var Baronen som skulle tage den plads. Jacobsen sagde til Baronen, at der var ikke nogen grund til at han skulle være bange, for tyskerne var jo danskernes fjender (op.cit.: 105, linje 31-37). Han sagde også:

"De skal nok være gode mod dig. De vil give dig al føde og klæder, du behøver og dertil to kr. om dagen og de gaver, andre folk giver dig. Det er meget for en fattig mand som dig" (Andersen 1986: 105).

Fra et europæisk synspunkt blev Baronen anset som værende fattig. Ved et møde med inspektøren besluttede man at de skulle tage af sted. Inspektøren havde da bedt gruppen om at tage afsked med deres med-iluliarmiutter over en kop kaffe. Jacobsen gav dem derfor 4 pund kaffe og 4 pund sukker, så de alle fik en kop kaffe, og næste dag gik gruppen ombord på skibet (op.cit.: 105f). Da skibet var ude af Ilulissat, fortæller Baronen: ”Så kom vi jo da ombord, men i det øjeblik skibet var ude af Jakobshavn, og jeg så, vi forlod landet, begyndte jeg at græde. Og jeg syntes i det øjeblik, at det var mig umuligt at forlade mine landsmænd og mit land. Og jeg fortrød, jeg var taget med Jacobsen” (op.cit.: 106).

Da gruppen ankom til København, kom de på hotel og de fik at vide at de ikke måtte gå ud alene. De gik dog ud i gangen, og hver gang de mødte et menneske derude, fortæller Baronen at de kiggede undrende på dem, men hvis der var for mange der stod og kiggede på dem, gik de da ind på værelset igen (op.cit.: 108).

Dernæst kom gruppen til Tyskland, og Baronen beretter:

”Rundt omkring det var et gitterværk af jern, og inden for dette kunne vi gå ganske roligt uden at frygte, at folk skulle komme hen til os, for de kunne ikke komme ind, og der var god plads, så vi oven i købet kunne køre med grønlandske hunde. Rundt om os var en stor slette og et lille stykke derfra en sø. Det var der vi skulle ro i kajak” (Andreassen 1986: 112, linje 5-14).

Baronen nævner også, at han syntes at deres ”arbejde” var den rene leg. Nu var de rejst så langt bare for at kaste med kastespyd, ro i kajak og køre med hundeslæde (op.cit.: 112). Efter de havde været 4 dage i Tyskland, rejste gruppen videre til Paris. Ved hvert nyt sted de kom, var der allerede opsat et ”grønlænderhus”, altså et tørvehus, som de skulle opholde sig i. Baronet beretter, at han godt kunne lide at være blandt franskmændene – for de lignede dem, og de var venlige mod grønlænderne. De holdte også jul i Paris, og 3. juledag kom Baronet og Uukapak til bal sammen med Jacobsen (op.cit.: 114). Derefter kom gruppen til Köln eller Bryssel, Baronet var ikke helt sikker, og der tjente de rigtig mange penge. Baronet nævner også, at lige meget hvilket land eller by de kom til, så skulle de lave det samme form for arbejde. De rejste, uden at vide hvor de skulle hen, men hvor end de kom hen var menneskene gode mod dem (Andreassen 1986: 116). Til sidst vendte de tilbage til Tyskland hvor de mødte kejseren, og Baronet fortæller at kejseren var overrasket over at der fandtes mennesker som grønlænderne. Baronet fortæller at kejseren gav dem mange penge. Kejseren ville gerne kigge dem i ansigtet, men Baronet fortæller: ”Men da vi jo ikke har for vane at træffe sammen med noget sådant som en kejser, følte vi os for generede og for uværdige til at vende vore øjne mod hans ærefrygtindgydende person” (op.cit.: 117). Uukapak, sad og solgte stykker af papir, hvor han

havde skrevet: ”*Okabak eskimo*”, og det tjente han en del penge på. Nogle gange vendte de deres fugleskindstimiakker, så fjerene vendte udad, og så fik de endnu flere penge, Baronens fortæller: ”Så syntes folk, at vi så endnu mærkeligere ud, og så fik vi flere penge. Men indbyrdes lo vi jo godt af det” (ibid.). Baronens og co. godt vidste hvad der beundrede og fascinerede publikum. De kunne grine indbyrdes om noget de også selv syntes var underligt at gøre, men deres ’andethed’ kom dem til gode i sådanne situationer, for de fik penge ud af det. En dag blev gruppen spurgt om de ikke savnede at spise sælkød, til det svarede de at de ikke savnede det som sådan, men alligevel købte deres herre en sæl for 100 kr. Gruppen måtte ikke selv slå dyret ihjel, men nogen af deres herres folk blev sat til at fange sælen i et net. Derefter kom sælen hen i et lille hus, hvor Uukapak harpunerede og flænsede sælen: ”..., mens en hel del høje herrer så derpå” (Andreassen 1986: 117). Gruppen blev spurgt af de høje herrer hvilken del man først ville spise, som grønlander, når sælen nu var blevet flænset, og til det svarede de at det var leveren, hvortil deres herre sagde: ”Nå, lad os så se jer fortære leveren” (op.cit: 118). Da ville hverken Kukkik (Hans) eller Uukapak og sin kone spise den rå lever. Dertil sagde deres herre:

”I vil jo ingenting mere. I vil ikke lade jer fotografere, uden at der skal betales for det, og nu vil I ikke engang fortære noget, som jeg havde ment skulle være jer en stor lækkerbid” (Andreassen 1986: 118).

Baronen trådte til, og spiste den rå lever foran herrerne. Da skældte Baronens landsmænd ham ud og sagde at han skulle skamme sig, for han ville få de fine herrer til at kaste op, hvis han ikke holdte op med at spise af leveren. Men da svarede Baronens, at de skulle minde sig selv om hvor mange gange i Ilulissat de ikke kunne spise lever af en friskfanget sæl, og det ikke var ham der skulle skamme sig, men at det var dem der skulle. Baronens blev belønnet for sin samarbejdsvilje (ibid.).

Da de var kommet til Danmark igen, var de hos H.J. Rink og Rink sagde til dem:

”Nå, I har nok tjent jer en god skilling. Nu opkøber I selvfølgelig hele kaffebeholdningen, når I kommer tilbage til Jakobshavn. I er nok trukket i danske klæder, havde I endda haft grønlandsk tøj på, så ville måske også jeg have givet her en skilling. Men nu er der jo ikke noget mærkeligt ved jer”. (Andreassen 1986: 119-120).

De vendte tilbage til Grønland med skibet ”Nordlyset”, var deres glæde stor. De nåede til Godhavn, derefter videre derfra til Egedesminde og derfra til Christianshåb. Inden de rejste videre, skulle inspektøren kigge på deres ting, som de havde med. Baronens nævnte, at han havde fået mange gaver med fra Europa. Men inspektøren tog et stort æg Baronens ellers havde fået i gave af deres herre, som havde sagt at Baronens sagtens kunne vise det frem og få penge for det,

men inspektøren gav det videre til en bestyrerfrue. Inspektøren havde derudover også taget tøj fra de andre i gruppen – deres bedste tøj (op.cit.: 121). Da de kom til Ilulissat, var der mange mennesker som kom ned og bød dem velkommen (ibid.). Baroneren fortalte, at da han kom hjem til Ilulissat havde han 800 kr. ved bestyreren. Han havde sine tjente penge i 4 år. Det var ikke nemt for dem at få lov til at hæve deres tjente penge, og det var gruppen vrede over – de blev først hævet efter inspektøren havde været der, og det var om sommeren, hvor de nødvendigvis ikke havde haft brug for dem for da var det nemmere at fiske/ jage (op.cit.: 122). Uukapak havde brugt nogle af sine penge på anoraktøj, som han havde brugt til at tapetsere hele sit hus indvendigt. Så hver gang der var nogen som kom og besøgte ham, så skar Uukapak en anorak ud af væggen, til en hver der kom forbi. Da han så ikke havde mere anoraktøj på væggene, så købte han i stedet skjortestof, som han brugte til at tapetsere væggene. Baroneren fortæller selv, at hans liv har været delt i 3. Den første del af hans liv levede han i fattigdom. Efter han så havde været i Europa havde han en god tilværelse, for så derfor at leve i fattigdom igen, pga. de brugte tjente penge. Men hvor at den sidste del, altså fattigdommen igen, nu føltes som meget mere bedrøvelig. Han havde fået smag for europæiske levemåder, og han fortalte selv: ”..., fordi jeg nu i trængsler stadig lever i minderne om alt det, der engang var mig muligt, men som nu er mig uopnåeligt” (op.cit.: 123).

4.2 Abraham Ulrikab og co. 1880

Jacobsen tog til Grønland igen i 1880. Da han ankom til Diskobugten var der ifølge ham selv mange som var villige til at tage med ham til Europa, fordi de havde hørt om Baroneren og de andres oplevelser. Men Jacobsen fik afslag fra den danske regering. Der havde efter sigende været så markante efterskælv fra den forrige tur i samfundet. Uukapak havde købt en masse kaffe, sukker, mel, te, osv. Det var ikke i god jord med den danske regering, for hvis alle fik så mange penge, som Uukapak, Baroneren og de andre, behøvede de efter koloniens mening ikke at være ”rigtige” grønlændere længere som tog ud og jagede sæler til handlen. Det var grunden til at den danske regering forbød flere rejser til Europa for grønlændere (op.cit.: 33f). Derfor valgte Jacobsen i stedet at tage til Cumberland Sound på Baffin Øen (op.cit.: 34). På grund af is blev de nødt til at sejle længere syd på, mod Labrador. Den 10. august lagde Jacobsen anker ved havnen i Hebron, et lille samfund med 200 personer (op.cit.: 35). Den Herrnhutiske Brødremenigheden var ikke meget for Jacobsens planer om at medtage Inuit fra menigheden i Hebron til Europa (op.cit.: 37). Jacobsen fik derfor en tolk ved navn Abraham, til at tage med ham nordpå til Nachvak Fjord for i stedet at overtale ikke-kristne Inuit til at komme med til Europa (op.cit.: 38). I starten var der ikke nogen der ville, men Abraham var blevet lovet et nyt jakkesæt af Jacobsen, hvis han kunne overtale nogen til at tage med (op.cit.: 44). Det lykkedes

Abraham. En mand ved navn Tigiannak (45 år), hans kone Paingu (50 år) og deres datter Nuggassak (15 år) valgte at tage med (op.cit.: 47). Efter en længere diskussion mellem en postchef og Abraham, blev Abraham også selv overtalt til at tage med til Europa, han havde dog ét krav. Hans krav var, at mens Abraham og hans familie var væk i det år i Europa, skulle nogen sørge for at Abrahams mor fik mad, og det godtog Jacobsen med det samme (op.cit.: 45). Et andet incitament for Abraham var også at han ville besøge Herrnhut, som var mekka for Brødremenigheden (op.cit.: 51). Et tredje incitament var også for at tjene penge. Ham og hans far skyldte penge til Brødremenigheden. Han tog med sin familie til Europa for at de derved kunne få en bedre tilværelse når de kom hjem til Labrador igen (op.cit.: 17). Brødremenigheden og Inuit fra Labrador kendte godt til grønlænderne fra Ilulissat, som havde været i Europa 3 år forinden. Brødremenigheden udtrykte deres bange anelser for om de bortrejste ville komme hjem med masser af penge, som ville gøre dem ”ustyrlige”, hvor det muligvis ville ende med at de ville opbruge alle penge og derefter komme til at leve i nød og fattigdom (op.cit.: 53). De rejsende Inuit fra Labrador endte med at være: Paingu (50 år), hendes mand Tigianniak (45 år), deres datter Nuggasak (15 år), Ulrike (24 år), hendes mand Abraham (35 år), deres døtre Sara (3 år) og Maria (9 mdr.) og en ung mand ved navn Tobias (20 år) (op.cit.: 47ff).

Figur 7: Tigianniak, Paingu og Nuggasak, 1880
af Jacob Martin Jacobsen

Figur 6: Abraham, sin familie og Tobias, 1880
af Jacob Martin Jacobsen

Abraham, som kunne læse og skrive på Inuktitut, snakke engelsk og få tyske ord, kunne spille violin, er, hvad man ved om, en af de få ”udstillede” som efterlod sig et skrevet vidnesbyrd i form af en dagbog. Hans dagbog var skrevet i hans modersmål Inuktitut, men blev senere oversat af Brødremenigheden til tysk, engelsk og fransk (op.cit.: 15).

Som sagt var Brødremenigheden ikke vilde med idéen om at Inuit fra Labrador skulle rejse med Jacobsen, for de ville ikke have at nogen af deres døbt Inuit skulle vises frem som dyr i Europas zooer for at tjene penge. Men de kunne ikke tvinge dem til ikke at tage af sted (op.cit.: 49).

Jacobsen og de 8 Inuit sejlede mod Europa den 26. august. Brødremenigheden underskrev ikke Jacobsens kontrakt, og dermed frasagde de sig al ansvar for gruppen (op.cit.: 51). Gruppen kom til Hamborg den 24. september 1880, og de kom straks hen til Hagenbecks residens (op.cit.: 62). Det var i Hamborg, at Jacob Martin Jacobsen tog de officielle portrætter af gruppens medlemmer. Det var disse portrætter som blev sat på *carte de visite*², som besøgende kunne købe de steder Inuit blev vist frem (op.cit.: 65). Den 15. oktober 1880 tog gruppen videre med toget mod Berlin, hvor de ankom den 16. oktober. Abraham begyndte at skrive i sin dagbog omkring den 22. oktober 1888. I Berlin beretter Abraham om hvor mange mennesker der kom for at kigge på dem, og han skrev således: ”In Berlin, it is not really nice since it is impossible because of people and trees, indeed, because so many children come. The air is constantly buzzing from the sound of the walking and driving; our enclosure is filled up immediately. [...]” (Rivet 2014: 73). Abraham skrev videre, hvilket kunne være en indikation på at europæerne så på dem som værende ”anderledes” end Inuit, og hvordan de ikke-kristne Inuitter blev anset:

”Some Kablunat³, some Catholics (?) laugh at us, but this did not make us tired, as their souls are also to be laughed at. To some of them, who were talking about us, I have even given answers often as they could speak English. Often, some of them were even horrified by our Northlanders⁴” (Rivet 2014: 73f).

I en beskrivelse af *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* fra den 18. oktober 1880 står der hvad deres show handlede om, og der stod at Tobias var pakket ind i skind og skulle ”lege” sæl, og når så Tigianniak så ham, lagde Tobias sig ned på jorden og lavede lyde som en sæl. Når ”sælen” så var ”skudt” bandt Tigianniak et reb om Tobias, og slæbte ham hen til resten af gruppen ved ”hytten” (tørvehuset). Derudover skulle de sejle med deres kajaker og ”jage”

² Oversat fra fransk: besøgskort.

³ Qallunaat (GR): folk der ikke er Inuit, hvide folk.

sæler, fugle og laks. De kørte også på hundeslæde og de viste hvordan de gik med deres snesko. Der står at publikum var meget begejstret over dem (op.cit.: 77).

Den engelske religiøse avis *Sunday at Home* offentliggjorde en artikel med beskrivelser af forskellen mellem Abrahams familie og Tigianniaks familie (altså den ikke-døbte familie) lavet af en ”kristen” ven. Om Tigianniak, Paingu og Nugassak skriver de: ”..., the hair in disorder, dirt, eyes without expression, a stupid and savage look...” (Rivet 2014: 85). Om Abraham, Ulrike, Sara og Maria skriver de: “..., an open expression, frank and sympathetic, a manner of living that contrasts singularly with that of the other family. Even the workmen at the Zoological Gardens find this difference, and one of them has rendered to Abraham this compliment: “What an honest and trustworthy man Abraham is!”” (Rivet 2014: 85).

Det er bemærkelsesværdigt, at der den 21. oktober 1880 blev offentliggjort en artikel skrevet den 20. oktober, af en anonym forfatter, J.K. Personen skriver hvor udstødt det er at der bliver udstillet mennesker i zoologiske haver. Forfatteren skriver, at selvom det var til fordel for antropologi fagets interesser dengang, skriver forfatteren:

” Just look at the little people a little more carefully, a little more in the proper sense of ‘anthropological’, and you will realize immediately that there is a melancholy expression especially on the faces of the Eskimo women. They know fully well that they are being exhibited, exposed to the curious, prying glances of old and young” (Rivet 2014: 86).

Senere står der følgende:” Who knows what these children of the roughest North may be thinking about their highly educated European fellow humans?” (Rivet 2014: 85), som kunne indikere, at forfatteren så dem som mennesker, men alligevel så dem som laverestående ift. europæere. Slutteligt skrev forfatteren:” But to bring these ‘Menschenkinder’ (human children), these images of God, if we may say so, to bring them right into the middle of zoological gardens as exhibition pieces, seems to be absolutely incompatible with science and our knowledge about humans and the essential being of humanity” (Rivet 2014: 88). J.K. er højst sandsynligt anonym da personens skrivelse ikke ville blive taget seriøst – det skrev personen også selv – og som værende for sentimentalt for andre inden for feltet. Forfatteren skriver selv, at der burde udarbejdes en form for etik, der gør det umuligt at kunne udstille medmennesker på den måde (ibid.).

Abraham og co. kom dernæst til Prag, fra den 17.-28. november (op.cit.: 135) og videre til Frankfurt den 30. november. De var i Frankfurt til den 12. december (op.cit.: 149). Nuggasak blev syg den dag de tog fra Frankfurt. Hun fik det værre den 13. december, men hun nægtede

at få medicin. Om morgenen den 14. december var hun død – de var alle meget chokeret (op.cit.: 149f). Avisen *Darmstädter Tagblatt* skrev, at det nok var på grund af det milde vinterklima der havde gjort hende syg. Hvilket ikke var tilfældet, men fordi hun var fra et koldere klima land, formodede og konkluderede avisen at det var pga. det varmere klima. Resten af gruppen rejste den 17. december til Bockum, hvor gruppen skulle vises frem i den lokale zoo, frem til den 30. december (op.cit.: 153). Om aftenen den 25. december fik Paingu samme symptomer som sin datter Nuggasak havde haft, men lægerne havde sagt at det bare var gigt, så de skulle ikke være bekymret. Samtidig med blev lille Sara også syg, og havde samme symptomer. Den 27. december døde Paingu (op.cit.: 156). Lægerne erkendte, at Sara viste symptomer på kopper, og hun blev derfor sendt på sygehuset i Krefeld, (ibid.). Resten af gruppen ankom til Paris den 31. december. Efter ankomsten til Paris kom der telegraf om at Sara var død. Jacobsen skriver i sin dagbog at han og de andre var meget berørte. Han skriver, at de ikke var blevet vaccineret i Labrador, fordi der ikke havde været en læge. Han skrev i margin på sin dagbog, at da de kom til Hamborg var der ingen af dem der havde skænket det en tanke at gruppen skulle vaccineres mod kopper – det havde man glemt! (op.cit.: 160f). Abrahams dagbog slutter med at han skriver om Paingu og sin datter Saras død. Abraham skriver:” When I left her, she slept; from then on, she did not wake up anymore. For this we both had reason to be thankful. While she was still alive we went to Paris and travelled the whole day and the whole night through” (Rivet 2014: 161). Det var hans sidste sætning i sin dagbog (ibid.). Den 1. januar kom resten af gruppen til Paris, og til den 6. januar blev de vist frem, og ifl. Jacobsen gik udstillingen helt fint (op.cit.: 165). Maria viste da tegn på kopper. Tobias blev også syg. Selvom lægerne prøvede med medicin, var der intet de kunne gøre (op.cit.: 171f). Den 8. januar blev Tigianniak syg. Gruppen flyttet til *Hôpital Saint-Louis* (op.cit.: 173). Den 9. januar blev Abraham syg. Jacobsen skrev i sin dagbog, at gruppen led. Deres ansigter var helt røde, og deres øjenlåg og læber var hævede (op.cit.: 174). Lille Maria døde den 10. januar (op.cit.: 178). Dagen efter, den 11. januar, døde Tigianniak (op.cit.: 179). Den 13. januar døde Tobias og Abraham. Den sidste Inuk, Ulrike, døde den 16. januar. Jacobsen skrev i sin dagbog:” Should I be indirectly responsible for their death? Did I just have to lead these poor honest people from their home to find their graves here on foreign soil? Oh, how everything became so totally different than I had thought. Everything went so well in the beginning. We had only now gotten to know each other and begun to hold each other dear [...]” (Rivet 2014: 181). I flere Parisiske aviser var der blevet skrevet en lille annonce, mens gruppen var på hospitalet, at der ikke længere skulle vises Inuit frem, for de havde besluttet sig for at tage hjem til Labrador: ”The Eskimo’s departure. The Eskimos of the *Jardin d’acclimatation* left Paris, yesterday evening, Saturday. Homesick, these inhabitants of

hyperborean regions are on their way back to Labrador” (Rivet 2014: 174). Annoncen var skrevet for ikke at skabe postyr og bekymringer, men den var tydeligvis løgn. Den 16. januar, samme dag som Ulrike døde, skrev Jacobsen i margen i sin dagbog:” I felt guilty to a certain degree for the death of these unfortunate people, even if unintentionally. Had I not come to Labrador, they would will be alive like all their relatives” (Rivet 2014: 181). Da Hagenbeck fik de triste nyheder om Inuiternes død, skrev han tilbage til Jacobsen:

”... Just see to it that all the Eskimo things are burned, and as far as the collection is concerned, I do not want to have it brought to Hamburg for I do not want to see anything more of Eskimo things. I do not care what will be paid for it, only away with it, and I mean everything without exception” (Rivet 2014: 183).

Dette udsagn antyder, at for Hagenbeck betød gruppens ting ingenting, bare de kom af vejen, så de næste eksotiske ”genstande” kunne komme til.

5 Perspektivering/ Diskussion

Når man læser om etnografiske folkeudstillinger, er det oftest skrevet ud fra et eurocentrisk synspunkt – ”stakkels vilde – se hvor godt vi har det her i Europa – det er godt vi ikke er ligesom dem – vi skal hjælpe dem, så de kan få det lige så godt som os”. Jeg valgte, at inkludere så mange citationer og synsvinkler ud fra de eksempler jeg har valgt, for netop at lade Inuits stemme blive hørt. Som bekendt er der ikke folkeudstillinger i zoologiske haver i Europa længere. I starten af 1900-tallet blev europæerne vant til dem, og de var ikke længere spændende nok. Det handlede om ”ægtheden”, altså autencitet – de udstillede skulle være så ”vilde” som muligt. De udstillede skulle jo leve op til europæernes forestilling om dem. Det blev tydeligt for europæerne, når de udstillede havde været for længe i Europa, bl.a. hvis de var begyndt at lære det lokale sprog, og i en anmeldelse af Zoologisk Haves Kirgiser-udstilling fra 1900, stod der bl.a.: ”... at Duften var gaaet af dem” (Andreassen & Henningsen 2011: 40). Men pga. nemmere måder at rejse rundt i verden nu, er det muligt at rejse hen og være turist blandt de ”eksotiske”, så findes der stadig folkeudstillinger i dag, men i anden form?

5.1 Turisme i Grønland

Grundet COVID-19 pandemien, så har der naturligvis ikke været så mange turister i Grønland som førhen. Alligevel vil jeg da komme med nogle eksempler på hvad man som turist kan opleve i Grønland. Dette vil belyses ved at kigge på nogle af *Visit Greenlands*, som er Grønlands største og officielle rejseside, tilbud og guides til når man skal begå sig som turist i Grønland. Det skal slås fast at Visit Greenland er 100% ejet af Naalakkersuisut (*Greenland – The Official Tourism Site, Find Your Adventure Here! - [Visit Greenland!]*, 2021b).

Hvis man klikker på hvad man kan opleve, så kan man vælge mellem 2 overordnet emner, *Natur* eller *Kultur*. Under natur kan man fx komme på guidet sightseeings, man kan komme ud og hike og klatre, paddle board, og man kan også komme på hundeslædetur, snescootertur, kajaksejls og hvalsafari. Hvis man skal kigge på hvad det kunne koste at komme ud på disse ture, er det meget forskelligt, det kommer an på hvilke selskaber man vælger osv., men det kan fx koste 1755 kr. pr. person for 2 timer på slædetur (*Hundeslædetur, 2 timer/ Albatros Arctic Circle*, n.d.). Man kan komme ud på slædetur, ”som en grønlander”, men det er egentlig ikke fordi man som sådan skal lave noget, for det meste af tiden sidder man ned, eller hopper af når hundeslædeføreren råber en bestemt instruks til turisterne for at løbe lidt med. Det er ikke fordi turisterne skal ud og jage. Det er selvfølgelig noget andet at komme ud og køre på en slæde i Grønland, end det er at se en slæde på et museum i fx Danmark. Så man kommer ud og ser den ”smukke, storslåede, vilde natur”, men gør det egentlig noget for nogen?

Hvis man kigger på kultur-delen af hjemmesiden, så kan man gå på diverse museer og smage grønlandsk mad på restauranter, hvor man bl.a. kan få stærk ”Grønlandsk kaffe”. Man kan også ”møde grønlanderne”. Så snart man trykker på den mulighed, står der under overskriften: ”Det moderne Grønland er et mangfoldigt, vidstrakt samfund med en eventyrlysten befolkning” (*Mød Grønlanderne - [Besøg Grønland!]*, 2021), hvor lyder det dog dejligt! Eller... Først står der noget info om Grønland og grønlanderne, og nederst på siden er der en overskrift med: ”Infografik: sådan går du til kaffemik”, altså en guide til hvordan man går til kaffemik (se fig. 8). De gode råd, lyder opridset således, 1) Husk at tage skoene af, 2) medbring en lille gave, 3) tag en kop kaffe eller te, mad på én tallerken, 4) anerkend menneskene omkring dig, men føl alligevel ikke at du skal snakke hele tiden og til sidst 5) hvor langt tid du skal sidde til en kaffemik, og i infografikken står der at reglen er, at hvis der ikke er flere siddepladser tilbage så er det tid til at gå. Der står til sidst: ”Don’t be surprised if some guests only stay for 20 minutes (they might have many to get to)” (*Kaffemik in Greenland - [Visit Greenland!]*, 2021).

Ved at udfylde en formular med navn, antal pax, og tidspunkt, så kan man også betale, som turist, for at komme til kaffemik. *Hurtigruten* har priser fra 304 kr., hvor minimumsantal personer er på 10 pax (*Kaffemik*, n.d.) Man kan se at ved at turistselskaber udbyder disse ture og oplevelser, så bringer det ”grønlandskheden” i kontekst, man kan som turist få set hvordan en ulo bliver brugt mm., altså at turisterne får smag for hvordan det er at være grønlander og at bo i Grønland.

Figur 8: Indledningen til "How to Kaffemik", infografik, Visit Greenland

Man sætter artefakterne i kontekst. Men er det realiteterne der bliver vist/ udstillet? Der er en underliggende følelse af, at det er lidt underligt, at man kan betale sig fra at skulle sidde blandt fremmede mennesker, og observere hvordan de drikker kaffe, spiser kage og sidder og anerkender menneskene omkring sig. Forskellen mellem folkeudstillinger i slutningen af 1800-tallet og turismen i Grønland nu til dags er helt klart det geografiske. Nok bliver der ikke arrangeret udstillinger i Europa længere, men man kan også se på det, som at nu kan man komme hjem til en familie, til kaffemik, og se, mærke og føle hvordan grønlænderne lever. Så der er altså stadig tale om en form for lighed, altså en form for udstilling. For eksempel er der et eksempel på en form for folkeudstilling i dag, som er "Hongkeng Hakka Earth Building Folk Cultural Village" i sydøst Kina, der er blevet udpeget som et af UNESCO Verdens Kulturarvssted i 2008. Med dens 2800 indbyggere, bliver landsbyen af både lokale og turister kaldt et levende museum (Zhang 2018: 6). Forskellen mellem de etnografiske folkeudstillinger og turisme i Grønland i dag er alligevel, at grønlænderne selv vælger hvad de vil have udstillet af sig selv, de indrammer selv deres narrativ. Gør det selve "udstillingen" bedre?

Hvis man fx ser på souvenirbutikker, der sælger tupilaat, fedtstensfigurer, sælskindstasker/ frakker, ulu, smykker lavet af perler og ben, plakater, osv. er det også en form for kapitalisering – man sælger ud af sin kultur. Det er egentlig generiske produkter, hvor man reproducerer forbrugerisme. De fleste turister kommer fra Grønland med en tupilak, eller andre objekter, som kommer til at stå i en reol, endnu et samleobjekt fra de "eksotiske" steder man har været i verden. Den overordnet forskel er i dag, at grønlændere vælger selv hvad turisterne skal se, og førhen var det vesten/ europæerne som udnyttede deres overhøjhed til at udnytte og

kapitalisere på den måde de havde opsat ”blikket”. Det er ofte ikke glansbilledet med isbjerge, søde hunde, sælskindsklædte mennesker der er det mest repræsentative i Grønland i dag.

5.2 Selv-eksotificering/ reproducering?

Men er turismen i Grønland med til at reproducere fascination om Grønland og Arktis? Er der her tale om en selv-eksotificering? Gør det noget godt for nogen? Selvom man måske ikke intentionelt vil selveksotificere sig, så kan det hurtigt give bagslag. Hvis man gerne vil anerkendes som et folk, giver det da ikke mening at reproducere eksotisme, eller hvad?

Ved at opretholde utopien om Grønlands storslåede og eventyrlystne repræsentationer, er man da ikke med til at fremmedgøre sig selv? Er det nok legitimering at sige at så længe formidlingen kommer af folket selv, så er det i orden? Approprierer vi den traditionelle fortidige kultur ved fx at lade os selv få Inuit tatoveringer? Hvor går grænsen egentlig? Hvem skal kunne bestemme hvad der skal være tilgængelig for turister i Grønland, hvad må de, og hvad vil man ikke have at de skal se? Er det fordi vi vil bevise noget over for nogen? Og hvorfor skal vi overhovedet bevise noget over for nogen? Er det sundt for nogen at vi selv er med til at opretholde det stereotype og romantiserede Grønland for at tjene penge på det?

Pia Arke skrev: ”Det fremmede der er på spil, er os selv, siger vi. Og det sidste kan, om ikke andet, forklare hvorfor vi så energisk kaster os selv ind i spillet” (Arke 2010: 75). Som humanister, antropologer, dyrker vi os selv ved at gå af den vestlige antropologiske vej, for netop at kunne begribe os selv, for grønlandere har været vant til at det var andre der beskrev og vurderede dem, men hvad hvis man ikke gik af den vestlige vej, og heller ikke den traditionelle grønlandske vej, hvis der altså er en, men i stedet vælger en helt tredje fremgangsmåde eller flere? Nedenfor er nogle eksempler på mennesker i Grønland som har taget kontrol og dannet deres egne narrativer.

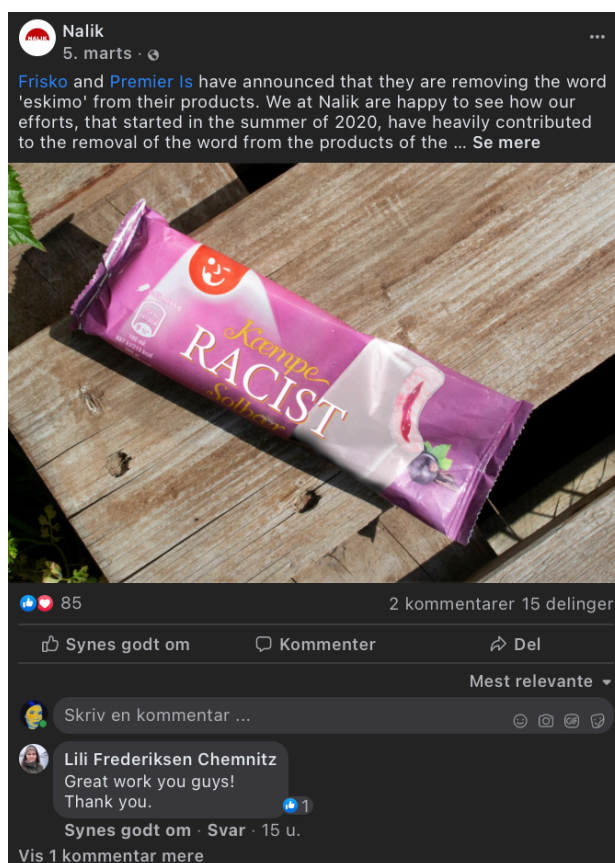
5.3 ” It’s a Good Day to be Indigenous!”

Sådan siger, en lokal radiovært på ”the rez” i filmen ”Smoke Signals” fra 1998. Filmen handler om Native Americans af Coeur d’ Alene (Idaho, USA) ophav, men den er stadig relevant at nævne her. Relevant fordi filmen fanger essensen af at blive set på som anderledes, men også blandt hinanden, samtidig med at der er en selvrespekt for hvor man kommer fra (Vassar 2020).

Dermed sagt, vil der i dette afsnit medtages eksempler fra Grønland, som påviser at grønlandere har taget og er i gang med at tage deres narrativ ved at italesætte deres egne oplevelser om det at være grønlander i dag, i kontrast af at det bliver beskrevet af eksterne ”Grønlandseksperter”. Nauja Bianco, som på det tidspunkt bogen *Arctic Triumph* (2019) blev skrevet var grønlandsk diplomat, skrev i forordet:

” And in many ways, that’s what modern Greenland is all about. In many ways, that’s what the Arctic of today is very much about. It’s complex, it’s full of paradoxes, it’s full of historical heritage and antagonisms and it’s full of strong emotions. And that is why it can enrich the rest of the world” (Bianco 2019: v).

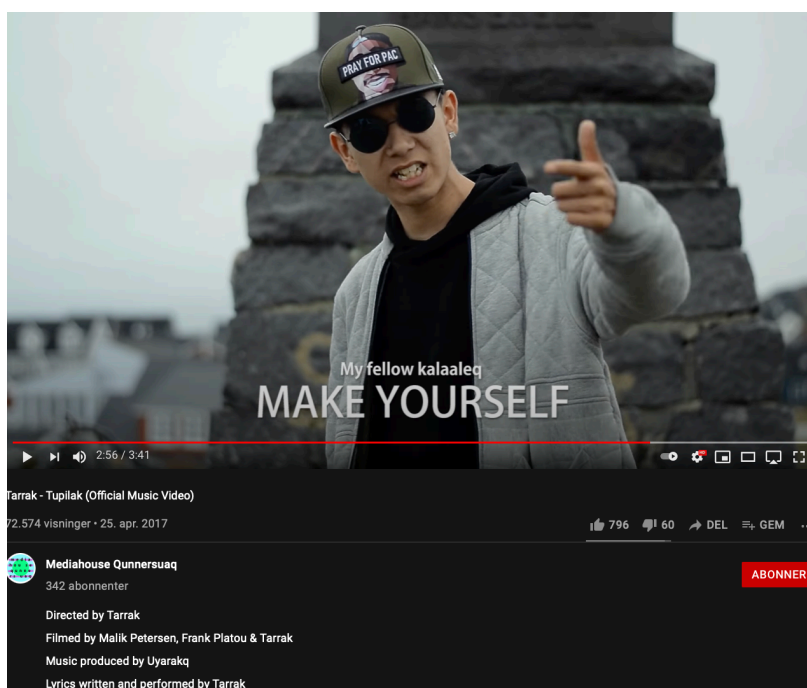
Bianco beskriver paradokserne ved, at komme af to kulturer, men samtidig hvor mangfoldig Grønland er pga. dette, og at Grønland skal drage det til nytte, i stedet for at se det som en forhindring. Kunstneren Julie Edel Hardenberg kreerede en spændetrøje med det grønlandske flag på den ene side, og det danske flag i den anden side, som symbol på at grønlænderne ikke kan bryde sig fri fra Danmark og den koloniale historie og ”produkterne” der er kommet ud af det, altså mennesker af både grønlandsk og dansk ophav, med mindre de selv tager kontrollen, og bryder sig selv fri af spændetrøjen. Man kan altså ikke få ansvar, man skal selv tage ansvar (op.cit.: vii). Som man kan se i beskrivelsen af nedenstående Facebook opslag (se fig. 9)., har danske isproducenter, efter en social mediekampagne af Nalik og andre, fjernet navnet ’eskimo’ fra deres produkter (Nalik, 2021).

Figur 9: "Kæmpe racist", 5. marts 2021, Nalik-Facebookopslag

Pia Arke gjorde gennem sit virke op med de europæiske repræsentationer af Grønland og Arktis ved at gøre det personligt, og ved at kigge tilbage i historien med et afkoloniseret blik (Jonsson 2017: 2). Med sin *Etnoæstetik* bidrog hun til den teoretiske diskurs med begreber som bl.a. hybriditet og ”det tredje sted”. Hun ville bryde sig fri af de narrativer der er, ved at være en grønlandsk kunstner, med forventninger til hvad en grønlandsk kunstner kreer (ibid.). Arke gjorde brug af billeder gemt væk i arkiver, tog dem frem og gav dem nye betydninger (op.cit.: 4). Jonson skriver, om Arkes værk *Arktisk hysteri IV*: ”What were once perceived to be representation of natives in a state of mad savagery turn out to be projections of the coloniser’s own irrational violence” (op.cit.: 6). Arke har vist med sit hullinse kamera, hvordan historien og menneskers handlinger kan være med til at genskabe en virkelighed (op.cit.: 10).

Kunstneren Josef Tarrak beskriver gennem sin musik hvordan det er at være grønlænder, og forholdet mellem Grønland og Danmark (Nielsen 2020). Med hans sang og musikvideo ”Tupilak” fra 2017 (Mediahouse Qunnersuaq 2017) (se fig. 10) udtrykker han tabuer, og fordømmer ikke bare koloniherrerne, men han bryder formatet, ved også at kigge på sig selv og grønlænderne, ved at kalde både danskere og grønlændere for tupilaat⁵. Tarrak er intentionel i valg af sprog i sangen, altså grønlandsk og det at han nægter at bruge danske undertekster, altså det koloniale sprog, og i stedet bruger engelske undertekster, som man kan se i YouTube videoen ”Tupilak”.

Figur 10: "Tupilak" Tarrak, Mediahouse Qunnersuaq 2017

⁵ Tupilak i flertal.

Derudover har Tarrak på sin Instagram profil *@joseftarrak* (joseftarrak, n.d.), lavet et par videoer hvor han italesætter det at blive adspurgt spørgsmål fra dansktalende mennesker om fx hvordan vejret er i Grønland, hvorfor størstedelen af grønlændere i Grønland snakker så godt dansk, om man kender en bestemt Miki, om man har set en isbjørn, osv. osv. I videoen (se fig. 11) svarer Tarrak på spørgsmålene, men med et ironisk og humoristisk nik til hvert spørgsmål. Ved at lave disse videoer, som en frontfigur og kendt person i Grønland, repræsenterer Tarrak en modstand ved at italesætte hvor uvidende mennesker kan være om Grønland, selv vores dansktalende koloniherrer i anno 2021. Josef Tarrak formatet og bliver en kalak der kigger tilbage.

Figur 11: "Spørgsmål man får som grønlænder", @joseftarrak, Instagram 2021

Alle de ovenstående eksempler viser, at det er muligt at tage kontrollen, og danne nye narrativer, ved at italesætte og formidle gennem bl.a. kunst, musik, sociale medier, mm. Jeg vil tilføje og nævne en nutidig artikel, som blev offentliggjort den 27. juni 2021 af POLITIKEN med overskriften "Det unge Grønland gør sig fri", omhandlende unge grønlændere, som udtrykker deres aktive virke for at tage deres kultur tilbage (Schmidt, 2021).

På forsiden er valgt, at sætte Ivínguak` Stork Høeghs "Zebratiga/ Min egen zebra" (se fig. 1), som viser en grønlandsk kvinde der sidder oven på en zebra. Høegh har sammensat flere billeder sammen med mennesker eller landskaber fra Grønland og Afrika, og har kaldt værkerne for *ArcticExotic* – hun sammensætter i "Zebratiga/ min egen zebra" to "eksotiske" stykker sammen, begge med en kolonihistorie. Som i Saids orientalisme, er orienten ikke en reel virkelighed, men konstrueret af den vestlige verden, som at Afrika og Arktis stadig bliver omtalt som "eksotisk" og romantiseret (*FLAG// Ivínguak Stork Høegh, n.d.*).

6 Konklusion

Denne bacheloropgave har vha. en historik metode og gennemgang af historiske kilder undersøgt hvor i historien der er indikationer på at stereotyper og repræsentationer af Inuit er blevet til. Det er blevet påvist hvordan Vesten har kunnet opretholde dens overhøjhed gennem teorier, men også at det stadig er en realitet. Dette er blevet belyst gennem eksempler på Inuit, som kom til Europa, for enten af arbejde eller blive udstillet i europæiske storbyer. Ligeledes ved at have belyst eksempler på Inuit, som efterlod enten nedskrevne og/ eller skrevne vidnesbyrd, som har gjort det muligt at danne sig en forestilling om hvilke oplevelser de har haft, samt at give de udstillede en stemme.

Denne bacheloropgave har påvist, at penge har været incitament for alle beslutninger taget af både arrangører og Inuit i etnografiske folkeudstillinger. Der var ikke grundlag for at opføre etnografiske folkeudstillinger hvis det ikke havde været for pengene. Ligeledes ville der ikke være grundlag for turisme i dag hvis det ikke var for kapitalisme.

Gennem eksempler på turisme i Grønland, er det blevet påvist at der er en sammenhæng mellem etnografiske folkeudstillinger og turisme i Grønland i dag. Der er ligheder, i og med at der er mange muligheder for at ”møde grønlænderne”, men også forskelle, for der udstilles ikke Inuit i zoologiske haver i Europa i dag. Grønlændere har i dag mere kontrol over hvad der bliver udstillet for turisterne. Det skal nævnes, at fælles for de valgte eksempler er, at de alle har taget kontrol og har taget beslutninger på vegne af enten deres eget liv og/ eller familier, men at nogle af eksemplerne har været begrænset af sociale og økonomiske faktorer.

Denne bacheloropgave har også påvist hvordan man i dagens Grønland kigger på stereotyperne og stigmatiseringen, og ved brug af Inuits stemmer eller andre former for formidling, i stedet tager det til sig, for i sidste ende at give stereotyperne og stigmatiseringen nye betydninger og dermed være med til at udarbejde nye narrativer om Inuit.

Slutteligt vil jeg afslutte denne bacheloropgave ved at tilføje et citat af Pia Arke, der lyder som følgende:

”Det fremmede der er på spil, er os selv, siger vi. Og det sidste kan, om ikke andet, forklare hvorfor vi så energisk kaster os ind i spillet” (Arke 2010: 75).

Vi er her stadig, og gennem de valgte eksempler på netop dette, fører Arkes citat motivation til, at vi skal kaste os ud i at vende blikket tilbage i historien, tænke en ekstra gang over hvad der er blevet skrevet og accepteret i århundreder, tage stilling til det, og hvis det ikke falder i god jord, danne et nyt narrativ.

7 Litteraturliste

- Andreassen, J.
1986 Baronens udlandsrejse 1877–1878. *Grønland*, 4, 102–123.
<http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/1986-4-Artikel02.pdf#page=1>
- Andreassen, R., & Henningsen, A.F.
2011 *Menneskeudstilling: Fremvisning af eksotiske mennesker i Zoologisk Have og Tivoli*. København: Tiderne Skifter.
- Arke, Pia
2010 *Ethno-Aesthetics/ Etnoæstetik*. ARK, Pia Arke Selskabet og Kuratorisk Aktion [1995], 59-79.
- Ashcroft, Bill; Griffiths, Gareth; Tiffin, Helen
2007 *Post-Colonial Studies: The Key Concepts 2nd edition* (pp. 62-64+79+84) Abingdon, Oxon: Routledge.
- Bianco, Nauja
2019 Foreword: From Victim to Victor. In Sellheim, N., Zaika, Y., & Kelman, I. *Arctic Triumph: Northern Innovation and Persistence (Springer Polar Sciences)* (1st ed. 2019 ed.). Cham: Springer Nature Switzerland AG.
- Fienup-Riordan, Ann
1995 *Freeze Frame: Alaska Eskimos in the Movies* (1st Edition). University of Washington Press.
- FLAG // Ivínguak` Stork Høegh*. (n.d.). Nuuk Kunstmuseum // Nuuk Art Museum. Besøgt den: 23. juni 2021, fra: <http://www.nuukkunstmuseum.com/da/flag-ivinguak-stork-hoeegh/>
- Greenland - The Official Tourism Site. Find your adventure here! - [Visit Greenland!]*. (2021, May 31). Visit Greenland. <https://visitgreenland.com>
- Gulløv, Hans Christian, et al.
2017 *Danmark og kolonierne: Grønland – Den arktiske koloni*. København: Gads forlag.
- Hagenbeck, Carl, Von Tieren und Menschen, 3. Völkerschauen von der Arktis bis zum Feuerland*. (n.d.). Zeno.org. Besøgt den: 24. juni 2021, fra: <http://www.zeno.org/Naturwissenschaften/M/Hagenbeck,+Carl/Von+Tieren+und+Menschen/3.+V%C3%B6lkerschauen+von+der+Arktis+bis+zum+Feuerland>
- Hundeslædetur, 2 timer | Albatros Arctic Circle*. (n.d.). Albatros Arctic Circle. Besøgt den 22. juni 2021, fra: <https://albatros-arctic-circle.com/da/hundeslaedetur-2-timer>
- Hylland Eriksen, T.
2010 *Små steder – store spørgsmål. Innføring i socialantropologi*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Høvik, I.
2017 Art History in the Contact Zone: Hans Zakæus's First Communication, 1818. In Aamold S., Haugdal E., & Jørgensen U. (Eds.), *Sami art and Aesthetics: Contemporary Perspective*. (pp. 49-68). Denmark: Aarhus University Press.
- Jensen, L. (2015). Greenland, Arctic Orientalism and the search for definitions of a contemporary postcolonial geography. *KULT. Postkolonial Temaserie*, 12, 139-53.
- Jonsson, S. (2017). On Pia Arke, *Afterall*, (44), 10-20. Tilgængelig her: <https://doi.org/10.1086/695509>
- Julén, S. (Documentary director) (2006). *The Prize of the Pole* [Documentary] Denmark: Eden Films, Haslund Film & Nimbus Film Productions.
Tilgængelig her: <https://vimeo.com/127523606>
- Kaffemik*. (n.d.). Hurtigruten. Besøgt den: 22. juni, 2021, fra: <https://www.hurtigruten.dk/udflugter/greenland/kaffemik/>
- Kaffemik in Greenland - [Visit Greenland!]*. (2021, June 4). Visit Greenland. <https://visitgreenland.com/articles/kaffemik-in-greenland/>
- Mediahouse Qunnersuaq (25. april 2017). *Tarrak – Tupilak (Official Music Video)* [video] Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=sd-JcV0_NAA
- Mød Grønlænderne - [Besøg Grønland!]*. (2021, February 19). Visit Greenland. <https://visitgreenland.com/da/oplevelser/taet-paa-befolkningen-i-groenland/>
- Nalik. (5. marts 2021). *Frisko and Premier Is have announced that they are removing the word 'eskimo' from their products*. [Billede]. Facebook. Tilgængeligt her: [https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2821316431519733&id=2172854953032554&_cft__\[0\]=AZUiD8hPiy-OkXVQ1F1ef7eumOs_e8QBJCg3gOX0QccWhldDrhpnN5dwMUGDfFPedVk0srl9EiaSIHz3lt32RjHG5KqsaJAhYLBkY-aITHALEn1_hCd-dcDX10hUPc2l_PzezixAMi1ajmVUGftv_KrN1asXKA14gTc4ZECZIKn-5SAAYE2EfMuTse2GdAxxSfk&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2821316431519733&id=2172854953032554&_cft__[0]=AZUiD8hPiy-OkXVQ1F1ef7eumOs_e8QBJCg3gOX0QccWhldDrhpnN5dwMUGDfFPedVk0srl9EiaSIHz3lt32RjHG5KqsaJAhYLBkY-aITHALEn1_hCd-dcDX10hUPc2l_PzezixAMi1ajmVUGftv_KrN1asXKA14gTc4ZECZIKn-5SAAYE2EfMuTse2GdAxxSfk&_tn_=%2CO%2CP-R)
- NALIK – Non-Profit Organisation helping to create equality for Greenlanders*. (n.d.). Nalik, besøgt den: 23 juni, 2021, from <https://nalik.co>
- Nielsen, S. B. (2020, January 20). *Josef på 21 følte sig ikke god nok som grønlander: Nu viser han sin stolthed igennem ansigtstatoveringer*. DR. <https://www.dr.dk/mitliv/tvaers/josef-paa-21-foelte-sig-ikke-god-nok-som-groenlaender-nu-viser-han-sin-stolthed>
- Petersen, Palle. "En grønlander kom til byen". *Samvirke* årg. 71, 1998, nr. 2, 102-104.
Tilgængelig her: <https://classic.samvirke.dk/magasin-artikel/en-gronlaender-kom-til-byen>

- Petersen, P.
2020 *Pooq, den første grønlandsk i Danmark som kom hjem igen*. Danmark: PalleP-forlag.
- Rivet, F.
2014 *In the footsteps of Abraham Ulrikab: The Events of 1880-1881* (1st ed.) Gatineau: Polar Horizons.
- Said, E. W.
1995 [1978] *Orientalism: western conceptions of the orient*. London: Penguin Group.
- Schmidt, Gudrun Marie (27/6-2021). Det unge Grønland gør sig fri. *POLITIKEN*. Hentet fra: <https://politiken.dk/e-avisen/art8263910/E-avisen-den-27.-juni-2021>
- Schou, Jesper, "Etnografiske karavaner", *Stofskifte, Tidsskrift for Antropologi*, nr. 16 (1987), 55-87.
- Tarrak, Josef [@joseftarrak], (n.d.). [Instagram profile], Instagram. Besøgt den 24. juni 2021, fra <https://www.instagram.com/joseftarrak/>
- The Editors of Encyclopaedia Britannica. (2021, June 6). *Carl Hagenbeck | German animal trainer and dealer*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/biography/Carl-Hagenbeck>
- Vassar, S. (2020, January 10). "It's a Good Day to be Indigenous!": The Impact and Legacy of 'Smoke Signals.' Film Daze. <https://filmdaze.net/the-impact-and-legacy-of-smoke-signals/>
- Zhang, L. (2018). Presentation, Representation, and Museumification in Heritage Tourism: The Case of Hongkeng Hakka Earth Building Folk Cultural Village. *Museum Anthropology Review*, 12(1), 5–13. <https://doi.org/10.14434/mar.v12i1.20731>

8 Liste over billedtal

Figur 1: "Zebratiga/ Min egen zebra", digital fotocollage, 2021 Ivinguak Stork Høegh, besøgt den 18. juni 2021:

<https://www.facebook.com/ivinguakstorkhoeegh/photos/a.2469399579818209/3996889313735887>

Figur 2: Portræt af Hans Sakæus (John Sakeouse 1797-1819), Inuit whaler and artist, Alexander Nasmyth. Photography by Antonia Reeve, National Galleries Scotland, besøgt den 16. juni 2021: <https://www.nationalgalleries.org/art-and-artists/3618/john-sakeouse-1797-1819-inuit-whaler-and-artist>

Figur 3: "First Communication with the Natives of Prince Regents Bay, as Drawn by John Sackheouse and Presented to Capt. Ross, Augt 10, 1818", besøgt den 17. juni 2021: <https://collections.rmg.co.uk/collections/objects/137918.html>

Figur 4: Pooq (th.) og Qiperoq (tv.), 1724, malet af Bernhard Grodtschilling, besøgt den 16. juni 2021: <https://rundtomholberg.dk/temaer/grønland/>

Figur 5: "Den litterære Grønlandsekspedition 1902-1904", 1903, Baronen forrest tv., besøgt den 16. juni 2021: <https://www.arktiskebilleder.dk/pages/search.php#>

Figur 6: Fotografi af Tigianniak, Paingu og Nugassak, 1880 af Jacob Martin Jacobsen, besøgt den 16. juni 2021: https://collectie.nederlandsfotomuseum.nl/collectie/detail/1ff4e050-4444-7375-8f0d-57580f8de9b4/media/1a5010a3-ec1b-3b98-8f05-47c8f6e658e7?mode=detail&view=vertical&rows=1&page=1&fq%5B%5D=search_s_keywords:%22Labrador%20Inuit%22

Figur 7: Fotografi af Abraham, Ulrike, Sara, Maria og Tobias, 1880 af Jacob Martin Jacobsen, besøgt den 16. juni 2021: <https://polarhorizons.com/en/abraham-ulrikab>

Figur 8: Indledningen til "How to Kaffemik", Infografik, Visit Greenland, besøgt den 28. juni 2021: https://visitgreenland.com/wp-content/uploads/2019/03/Kaffemik_EN.pdf

Figur 9: "Kæmpe racist", 5. marts 2021 Nalik-Facebookopslag, besøgt den 22. juni 2021: <https://www.facebook.com/2172854953032554/photos/a.2176616745989708/2821316288186414/>

Figur 10: "Tupilak" Tarrak, Mediahouse Qunnersuaq. (2017, April 25). *Tarrak – Tupilak (Official Music Video)* [Video]. YouTube. Tilgængelig her: https://www.youtube.com/watch?v=sd-JcV0_NAA

Figur 11: "Spørgsmål man får som grønlander", @joseftarrak, Instagram. Besøgt den: 22. juni 2021: <https://www.instagram.com/joseftarrak/>